

Seznámení s novým předpisem

Předpis SŽ Z1

David Spisar
systémový specialista

Odbor předpisů a technologie

Předpis SŽ Z1

Vydání nového předpisu SŽ Z1

Předpis SŽ Z1 – Předpis pro obsluhu staničních a traťových zabezpečovacích zařízení:

- byl schválen generálním ředitelem Správy železnic dne 6. června 2024
- je účinný od 1. července 2024
- je vydán i v tištěné podobě ve formátu A5
- je členěn číselným označováním členících prvků (např. 1.7.3.1)

Cílem prezentace je seznámení s novým předpisem SŽ Z1 a proškolení tohoto předpisu.

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Předpisová ustanovení

- značná část předpisových ustanovení byla převzata z původního předpisu SŽDC (ČD) Z1, Typových rozšíření a vybraných Doplnujících ustanovení
- v této prezentaci jsou uvedeny a popsány pouze zásadní změny ustanovení nebo doplnění nových ustanovení
- obrázky (fotografie) pro jednotlivé typy SZZ, TZZ a další prvky ZZ jsou uvedeny ve služební rukověti SŽ SR101/1(Z)

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Přílohy předpisu

- Seznam značek používaných v situačních schématech, závěrových tabulkách a schématech uspořádání indikačních desek a ovládacích stolů je uveden v **příloze A**.
- Tabulka s časovými údaji pro přepínání intenzity svícení návěstidel a zapínání nebo vypínání osvětlení výhybkových a výkolejkových návěstidel je uvedena v **příloze B**.

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Základní pojmy

- **závislostní klíč** – klíč zpravidla od vnějšího prvku ZZ, který obsluhující zaměstnanec po uvolnění a vyjmutí klíče ze zámku tohoto zařízení vloží a uzamkne do kontrolního zámku jiného zařízení, např. do kontrolního výměnového zámku, do ústředního nebo klíčového (bubnového) přístroje
- **výsledný klíč** – klíč z kontrolního zámku (např. výměnového, výkolejkového), z ústředního nebo klíčového (bubnového) přístroje, a který po uvolnění a vyjmutí klíče obsluhující zaměstnanec zavěsí na Tabuli k zavěšování hlavních klíčů nebo jej uzamkne v určeném zařízení, např. v pákovém zámku, v elektromagnetickém zámku (dále také „EMZ“) apod. Jestliže je nutno výsledný klíč uzamknout v dalším kontrolním zámku, ústředním nebo klíčovém (bubnovém přístroji), plní pro tuto vazbu funkci závislostního klíče
- **návěstní klíč** – klíč (zpravidla výsledný), u kterého je po jeho vložení a uzamčení v pákovém zámku nebo v EMZ umožněno přestavení hlavního návěstidla na návěst dovolující jízdu

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Základní pojmy

- **stav plomby** – aktuální stav plomby na šňůrce a v určených případech i plomby na drátu konkrétního prvku ZZ. V základním stavu je plomba zavěšená a v případě nutnosti sejmutí plomby obsluhující zaměstnanec plombu na šňůrce nebo plombu na drátu sejme za podmínek stanovených DAP
- Kontrolu stavu plomby na šňůrce nebo plomby na drátu provádí zaměstnanec pohledem (zda je plomba zavěšena nebo sejmuta).
- Nelze-li stav plomby na šňůrce nebo plomby na drátu zjistit pohledem, musí zaměstnanec provést její kontrolu hmatem a prověřit, zda není plomba nebo šňůrka (případně drát) poškozena.
Za poškození se považuje i stav, kdy je možné ovládací prvek obsloužit bez sejmutí plomby.

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Základní pojmy

- **stav počítadla** – aktuální stav počítadla obsluh konkrétního ovládacího prvku, zpravidla tlačítka. Každým použitím ovládacího prvku je jeho obsluha zaevidována připočítáním hodnoty na počítadle obsluh o jedno číslo

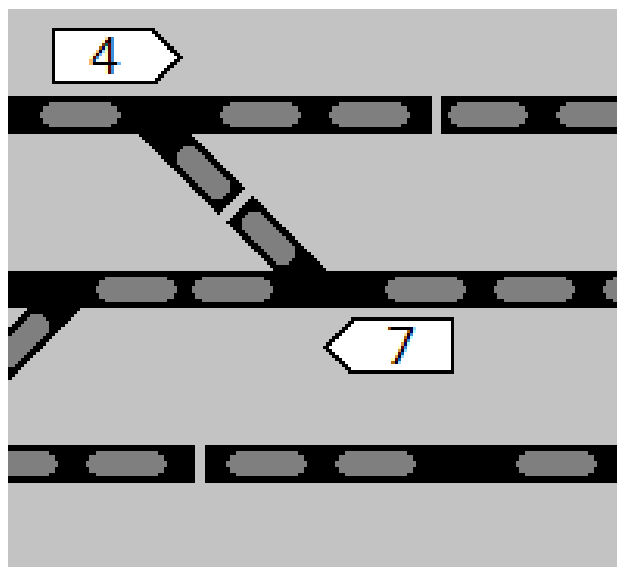
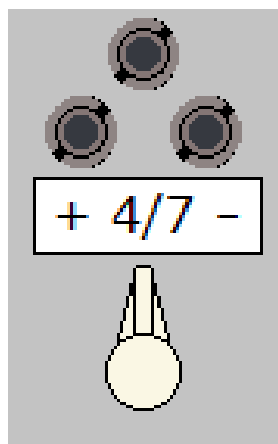

Předpis SŽ Z1

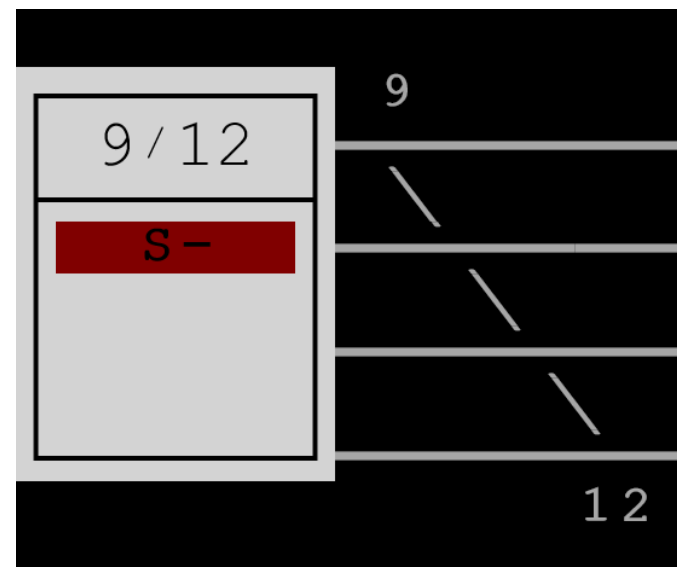
Obsah nového předpisu SŽ Z1

Základní pojmy

- **výhybková spojka** – z hlediska ZZ dvojice výhybek (případně výhybky a výkolejky nebo dvojice výkolejek), které mají společný ovládací prvek (zpravidla v sousedních kolejích)

příklad výhybkové spojky
u ZZ neovládaného z JOP

příklad výhybkové spojky
u ZZ ovládaného z JOP

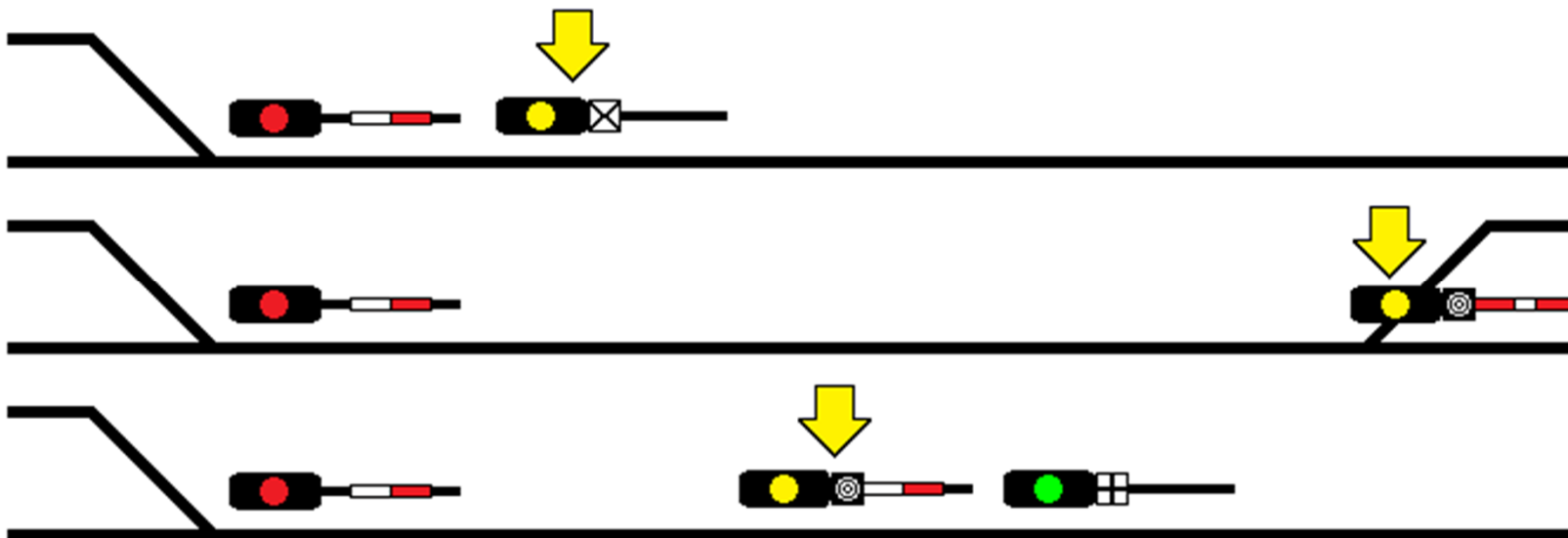

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Základní pojmy

- **předvěst vjezdového návěstidla** – samostatná předvěst vjezdového návěstidla nebo hlavní návěstidlo sousední dopravní, které návěstí návěst dovolující jízdu, nemá-li vjezdové návěstidlo samostatnou předvěst (např. odjezdové návěstidlo sousední stanice, oddílové návěstidlo automatického hradla)

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Ovládací prvky s evidencí obsluhy

- ovládací prvky jsou nově seřazeny podle použité evidence obsluhy
- kombinace tlačítka s počítadlem a plombou na šňůrce není dovoleno zřizovat (viz také TNŽ 34 5542 ed.2)
- při zápisu stavu počítadla se zapisují vždy všechny číslice počítadla, např. „23456“, „00075“ apod.

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Obsluha

- podmínky pro odvolání a zrušení neprojeté vlakové nebo posunové cesty byly přesunuty (sjednoceny) z ustanovení jednotlivých zařízení do základní části pro obsluhu ZZ
- u jednotlivých typů ZZ zůstala pouze ustanovení pro konkrétní obsluhu ZZ při rušení neprojeté vlakové nebo posunové cesty

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

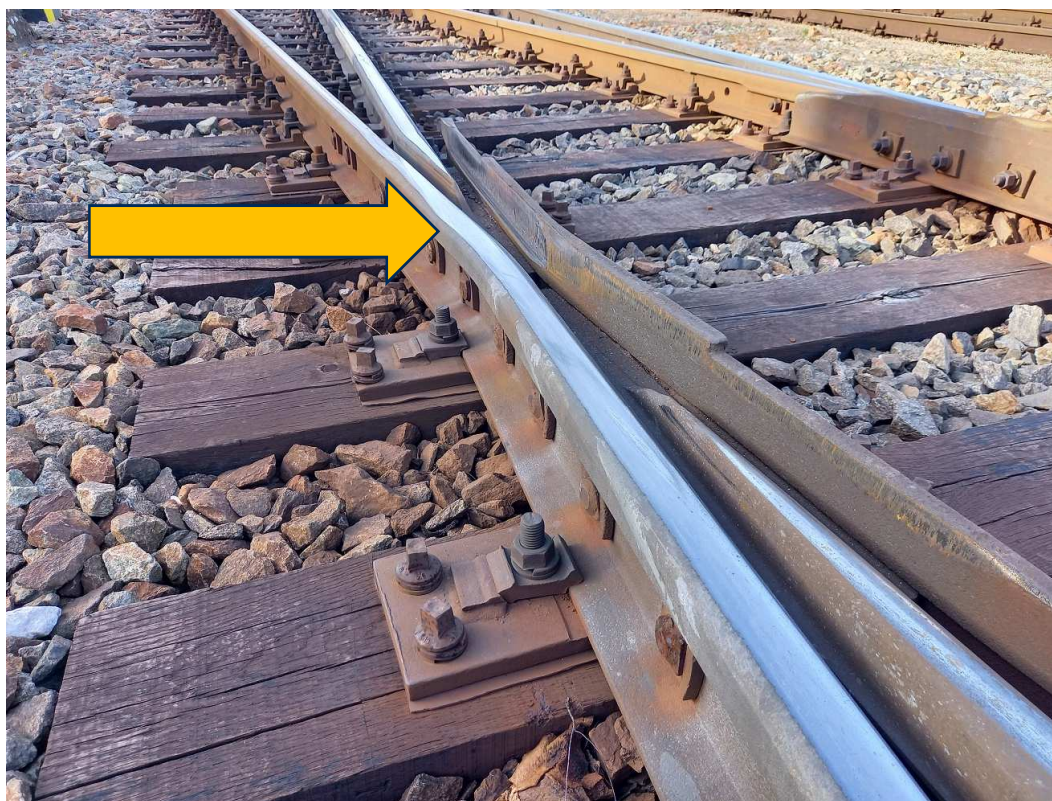
Vnější prvky ZZ – výhybka

- doplněny nové pojmy
  - **kolenová kolejnice** – nepohyblivá část výhybky (dvojitě kolejové spojky). Ke kolenové kolejnici přiléhá u křížovatkové výhybky s PHS nebo kolejové křížovatky s PHS přilehlý hrot pohyblivé srdcovky
  - **křídlová kolejnice** – nepohyblivá část výhybky. Ke křídlové kolejnici přiléhá u jednoduché výhybky s PHS hrot pohyblivé srdcovky
- doplněn nový závěr jazyku – **vnitřní závěr** (u výhybky s elektrickým nebo hydraulickým přestavníkem)
- dělení výhybek konstrukčně beze změny, pouze doplněna poznámka pod čarou s vysvětlením pro oboustrannou výhybku

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější prvky ZZ – výhybka – **kolenová kolejnice**

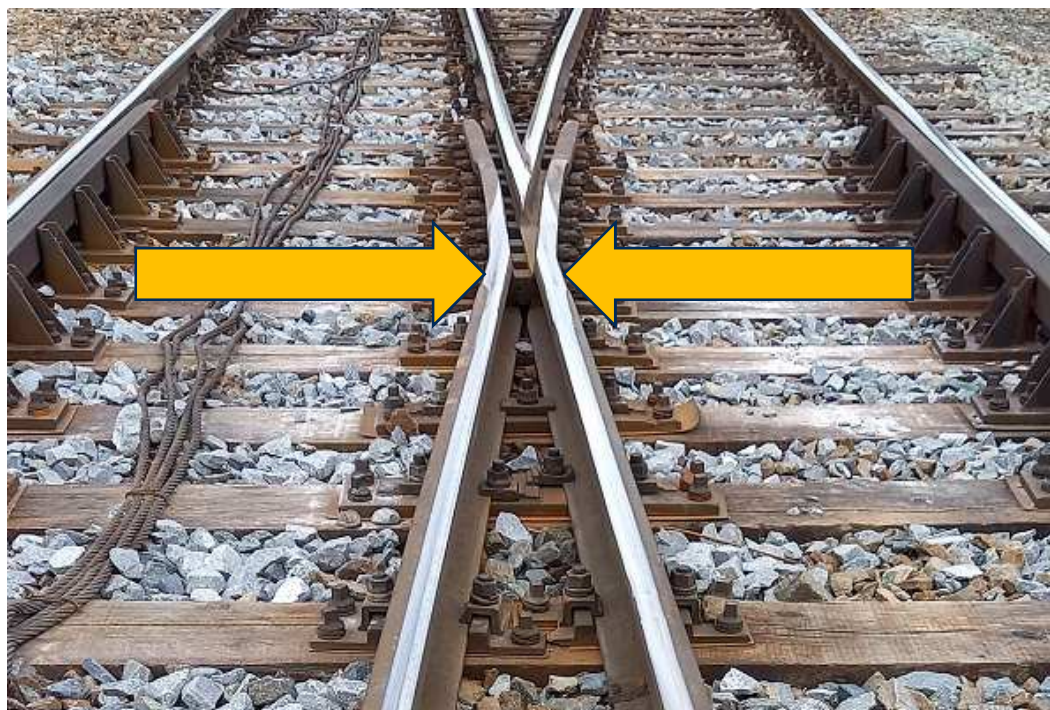

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější prvky ZZ – výhybka – **křídlová kolejnice**

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější prvky ZZ – výhybka – **vnitřní závěr** (detail indikace vnitřního závěru na hydraulickém přestavníku)

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější prvky ZZ – výkolejka

- doplněn popis částí výkolejky (novější typ, starší typ)
- doplněna informace o výkolejce se dvěma svodnými klíny

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

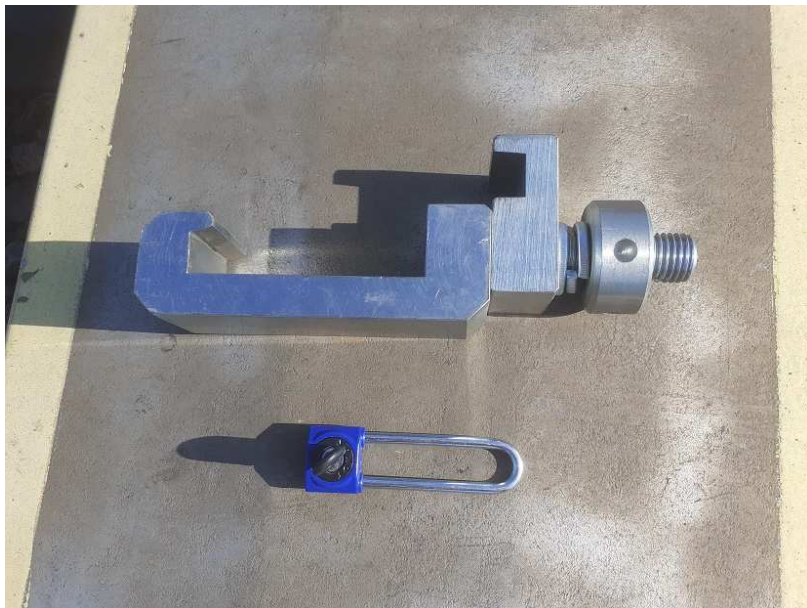
Vnější části ZZ – mechanické zámky

- upraveno rozdělení mechanických zámků:
  - **přenosný zámek čelistového závěru** je jeden z druhů přenosného závěrového zámku
  - **přenosný zámek PHS** – doplněn nově (malý typ, střední typ, velký typ)

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – mechanické zámky –
přenosný zámek PHS, malý typ

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – mechanické zámky –
přenosný zámek PHS, střední typ

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – mechanické zámky –
přenosný zámek PHS, velký typ

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – elektrické zámky

- doplněna informace o označování elektrických zámků (EZ)

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – elektrické a hydraulické přestavníky

- doplněna ustanovení o hydraulických přestavnicích
- pro rozlišení klik v jedné dopravně pro přestavování elektrických a hydraulických přestavníků se klika pro hydraulické přestavníky označí modrou barvou nebo páskou
- doplněna informace o přestavování výhybky s více elektrickými nebo hydraulickými přestavníky nouzově ručním způsobem klikou
- obsluhující zaměstnanec přestavuje výhybky nouzově ručním způsobem pouze klikou) – **jiným způsobem, např. ruční pákou hydraulického čerpadla nebo popruhem, provádí přestavení výhybky pouze zaměstnanec OUZZ**

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – elektrické a hydraulické přestavníky –
klika pro přestavování hydraulických přestavníků

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – mechanické závorníky s el. dohledem

- doplněna informace o uzamykatelném závorníku s elektrickým dohledem
- zkratky:
  - **ZSED** – mechanický závorník s elektrickým dohledem (obecný název zařízení)
  - **ZED** – uzamykatelný závorník s elektrickým dohledem (konkrétní výrobek – jeden z typů ZSED)

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – pomocná stavědla

- upraven rozsah článku na popis, obsluhu a poruchy

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – nové prvky ZZ

- doplněn popis a obsluha nových prvků:
  - **sirény VNPN**
  - **balízy ETCS**

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – nové prvky ZZ

siréna VNPN
(vnější provedení)

balíza ETCS

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – rozřez výhybky

- předpis SŽ Z1 již nestanovuje zápis do knihy K3, ale odkazuje na ustanovení předpisu SŽ T100 (nově se již nebudou zápisy provádět do knihy K3)

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Vnější části ZZ – postup zajištění výhybky a rychlosti

- článek 4.18.1.3 stanovuje postup v případě, kdy:
  - při přestavování výhybky nouzově ručním způsobem klikou nedojde k dosažení koncové polohy přestavníku nebo
  - po odpojení elektrického přestavníku není možno vybavit výhybku výměníkovým závažím
- **použití** přenosného výměnového zámku případně přenosného odtlačného zámku v příslušném mezipražcovém poli a **snížení rychlosti** přes výhybku **vychází** z ustanovení uvedených **v prvním odstavci** článku 4.18.1.3

Poznámka: V předpise SŽDC (ČD) Z1 se jednalo o článek 374 přílohy 1.

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Elektromechanické zabezpečovací zařízení

- upraven popis pro výměnové hradlo (závěr výměn)

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

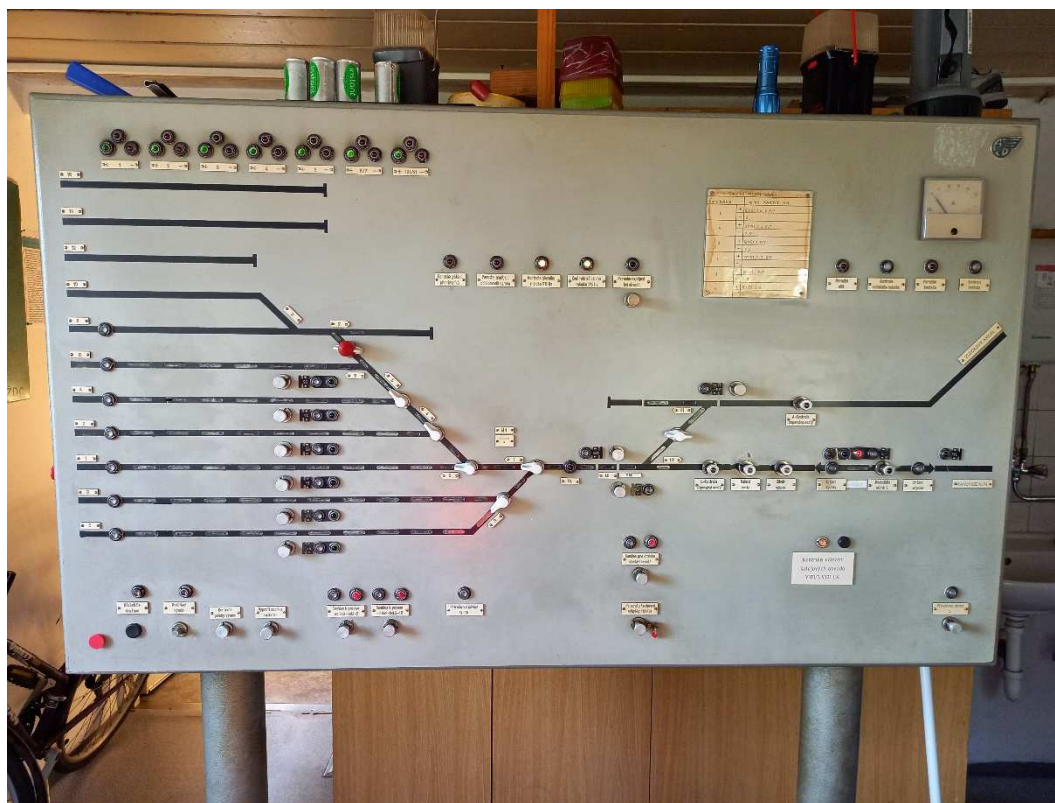
Elektrická SZZ

- upraveno členění kapitol:
  - **kapitola 7 – elektrická SZZ** (obecná/úvodní ustanovení)
  - **kapitola 8 – reléová SZZ**
  - **kapitola 9 – typová elektrická stavědla** (TEST)
- doplněn popis, obsluha a poruchy pro SZZ TEST s řídicím stavědlem a závislými stavědly

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Elektrická SZZ – závislé stavědlo SZZ TEST

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Elektromechanická TZZ

- ustanovení pro obsluhu traťového klíče při jízdě nezavěšeného postrku využita pro jízdu vlaku do kilometru na trati a zpět (např. jízda osobního vlaku na zastávku na širé trat a zpět do zadní dopravní)
- předpis SŽ D1 ČÁST PRVNÍ stanovuje:
  - článkem 303 (1) – Zákaz jízdy vlaku s nezavěšeným postrkem jedoucím pouze do kilometru na trati a zpět do zadní dopravní.
  - článkem 306 (9) – Zákaz jízdy vlaku do kilometru na trati s TZZ (končící a výchozí vlaky). Výjimky v technicky odůvodněných případech povoluje ředitel OŘ (pověřený zástupce).

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Elektrická TZZ

- upraveno členění kapitol:
  - **kapitola 12 – elektrická TZZ** (obecná/úvodní ustanovení)
  - **kapitola 13 – reléový poloautomatický blok**
  - **kapitola 14 – automatické hradlo**
  - **kapitola 15 – automatický blok**
- doplněn popis, obsluha a poruchy pro TZZ ABE-1
- popis AH neuvedených v kapitole 14 musí být uveden v DU, např. AHP-03D – v součinnosti s O14 bude provedena obecná revize elektrických TZZ

Předpis SŽ Z1

Obsah nového předpisu SŽ Z1

Elektrická TZZ

- ustanovení pro obsluhu traťového klíče při jízdě nezavěšeného postrku využita pro jízdu vlaku do kilometru na trati a zpět (např. jízda osobního vlaku na zastávku na širé trat a zpět do zadní dopravní)
- předpis SŽ D1 ČÁST PRVNÍ stanovuje:
  - článkem 303 (1) – Zákaz jízdy vlaku s nezavěšeným postrkem jedoucím pouze do kilometru na trati a zpět do zadní dopravní.
  - článkem 306 (9) – Zákaz jízdy vlaku do kilometru na trati s TZZ (končící a výchozí vlaky). Výjimky v technicky odůvodněných případech povoluje ředitel OŘ (pověřený zástupce).

Děkuji za pozornost

Předpis SŽ Z1

David Spisar
systémový specialista

spisar@spravazeleznic.cz